

Tientallen miljoenen radijsjes per jaar...

Onderaan de Magdalenadijk, net buiten Oude Tonge, vind je de tuinderij van de maatschap Coolbergen. Als je er het erf opkomt zie je al gauw een bordje met: 'Wees wijs, eet radijs', en dát doet meteen het vermoeden rijzen dat ze daar 'iets' met radijs zullen hebben. En inderdaad, 33.000 m² kassen waarin het hele jaar door radijs wordt gekweekt beslaan het Oude Tongse tuindersbedrijf. Radijs leveren van zeer goede kwaliteit, dat is het eerste waar ze voor staan, Jan en Gerda Coolbergen met hun beide zonen Ad en Willem-Jan én schoondochter Marjan. In een volautomatisch beheerst en behaaglijk klimaat groeien er gedurende het hele jaar tientallen miljoenen radijsjes, die via veiling 'Greenery' in Barendrecht hun weg vinden over een groot deel van Europa. Afgelopen woensdagmiddag bracht de PR-commissie Landbouw Goeree-Overflakkee een 'werkbezoek' aan tuinderij 'Aster'.

Vanaf de start van z'n bedrijf in Oude Tonge heeft Jan Coolbergen (58) zich gelukkig weten met de nimmer aflatende hulp van z'n vrouw Gerda. Ze begonnen toen met 3.000 m² kassen waarin meerdere soorten producten werden gekweekt: tomaten, sla en snijbonen. In de loop van de jaren breidde het bedrijf zich langzaam maar zeker uit en nam het kassenoppervlak stapsgewijs toe. In 1970 breidde de tuinderij met 3.000 m² uit, in 1988 nog eens met 5.000 m², in 1993 met 6.000, in 1996 met 8.000 en vorig jaar met nog eens 8.000 m², waardoor het totale kassenoppervlak nu 33.000 m² bedraagt. Radijs verbouwen is Coolbergen pas in 1975 gaan doen, als probeersel, en dat viel niet tegen. 't Ging eigenlijk zo goed dat ie vanaf 1990 alléén nog maar radijs ging kweken, het hele jaar rond. Een jaar daarvoor kwam zoon Willem-Jan in het bedrijf, zoon Ad volgde vijf jaar later. Beiden hebben de Hogere Tuinbouwschool 'op zak', en daardoor kwam een berg extra kennis het bedrijf binnen. Eén van de gevolgen daarvan was dat vader Jan van z'n zonen te horen kreeg dat sommige dingen heel anders én ook beter konden, en krijg dát als zonen maar eens voor elkaar. Maar vader Jan gebruikte z'n verstand: de tijden veranderen, de inzichten veranderen en z'n jongens wilden bewust met het bedrijf verder, dus gaf hij z'n zonen de ruimte en ging hij veel aan hen overlaten. Hoewel dat in 't begin best wel wennen was kan Coolbergen nu alleen maar zeggen dat de tuinderij er zeer wel bij vaart én dat ie zelf een berg kopzorg minder heeft, en of dát niet wat waard is...! Eéns in de twee weken komen de broers bijeen om de gang van zaken binnen het bedrijf met elkaar door te nemen, daarvan rapport op te maken en eventuele knelpunten zo snel mogelijk op te lossen, en dagelijks wordt 'de handel' in binnen- en buitenland op de voet gevolgd. Door je toe te leggen op slechts één product ontwikkel je daar een specialisatie in, je haalt er dan uit wat erin zit. Door om te beginnen de structuur van de grond aan te pakken kun je relatief al vrij snel kwaliteitsradijs leveren. Zo wordt aan de Oude Tongse kleigrond flugzand en tuinturf toegevoegd

Het zaaien...

en wordt eens in de twee jaar gestoomd met onderdruk. Dat is een milieuvriendelijke ontsmettingsmethode waarbij gedurende enkele uren stoom van zo'n 160 °C via draaierbuizen tot een diepte van 70 cm de grond in wordt gebracht, terwijl boven de grond zeilen zijn gespannen. Van groot belang is deze maatregel ook voor het bestrijden van de radijsziekte fusarium. Omdat bij deze methode echter ook de goede bacteriën in de grond worden gedood moet er ook worden bemest. Om de behoefte daaraan te peilen worden elke week grondmonsters genomen en wordt de grond zodanig 'bijgevoed'. De grondtemperatuur in de kassen mag niet onder de 7 °C komen. Door volledige klimaatbeheersing wordt ervoor gezorgd dat de grondtemperatuur 's nachts 11 °C bedraagt en overdag 14 °C. Voor wat betreft de groei van de radijs vindt Coolbergen zich in Oude Tonge met z'n zware kleigrond op een beste plek zitten. Klei houdt veel beter vocht en warmte vast, wat de plantengroei onmiskenbaar ten goede komt.

Bovendien wordt daardoor het gewas rijker aan voedingsstoffen, waardoor ook de smaak beter is. Het verschil met een gewas dat op zand is geteeld, is dan ook goed te merken. De groei van de plantjes is sterk afhankelijk van het jaarseizoen. 's Zomers gaan er slechts 3 weken over een teeltproces, maar 's winters wel 10! In de winter wordt een vierkante meter ook veel dichter bezaaid dan in de zomer. Tegen zo'n 250 radijszaadjes 's zomers gaan er in februari maar liefst 450 zaadjes per m² de grond in. Voordat dit gebeurd wordt de grond eerst gefreesd. Vervolgens wordt met behulp van een machine gezaaid. Dan breekt er een periode aan van beregenen, bemesten en gewasbescherming, waarna tenslotte de oogst volgt. Tussen oogsten en opnieuw inzaaien zit doorgaans slechts één dag. In totaal worden de kassen op deze wijze zo'n 9 keer per jaar rondgegaan. Na de oogst wordt de radijs in bosjes bijeengepakt en in water schoon gespoeld. Om de houdbaarheid van het gewas te vergroten wordt bij wijze van proef op kleine schaal het product in plastic verpakt. De oogst wordt in een koelruimte weggezet en wacht vervolgens op transport naar de veiling. Bewust heeft tuinderij 'Aster' ervoor gekozen om altijd 'op de markt' te zijn. Als je er alleen wilt zijn als de prijzen goed zijn betekent dit dat je periodes hebt van niet zaaien en daardoor ook niet oogsten. Het gevolg is dat het ritme uit je productieproces gaat en dat dan ook niet mee kunt doen als de prijzen plotseling omhoog schieten, want ook dat komt voor. Daarom is Coolbergen altijd op de veiling vertegenwoordigd. Van hun totale productie gaat zo'n 80% naar het buitenland, waarvan 60% naar Duitsland. In totaal heeft tuinderij 'Aster' 3 vaste medewerkers in dienst, 10 huisvrouwen en 20 scholieren die 's zaterdags hun mannetje staan. Uit ondervinding weet Coolbergen dat je niet hoeft te zeggen dat de jeugd van tegenwoordig niet meer werken wil, het tegendeel ziet te elke zaterdag in zijn kassen! Motivatie en goede onderlinge harmonie zijn twee belangrijke factoren binnen het bedrijf en de Coolbergens doen er alles aan om dat in stand te houden!

... en het spoelen van de radijs

... het oogsten